

Geçen hafta 10 maddeyle Türkiye'deki balıkçılığın durumuna bakıp biraz dertlendik. Balıkçılığımız ve denizlerimizdeki yaşam, ne yazık ki tehlike altında. Denizlerimiz milli servetimiz, nihayetinde balık da biz doyalım diye canından oluyor. Dolayısıyla hepimizi hakkı geçiyor, diye yazmaya çalıştım her şeyi. Bu haftaysa; dertlenip kalmayalım, kimlere iş düşüyor, elimizden ne gelir, şöyle bir bakalım... Tüm paydaşlara eşit mesafeden, sevgi ve saygıyla. Ağz tadı ve afiyetle...

BALIKLARI KORUYAN ANAYASA

Anayasa'nın Tarım, Hayvancılık ve Bu Üretim Dallarında Çalışanların Korunması' başlıklı 45. maddesi devletin sorumluluğunu şöyle özetliyor: "Devlet, tarım arazileriyle çayır ve mer'aların amaç dışı kullanılmasını ve tahribini önlemek, tarımsal üretim planlaması ilkelere uygun olarak bitkisel ve hayvansal üretimi artırmak maksadıyla, tarım ve hayvancılıkta uğraşanların işletme araç ve gereçlerinin ve diğer girdilerinin sağlanmasını kolaylaştırır. Devlet, bitkisel ve hayvansal ürünlerin değerlendirilmesi ve gerçek değerlerinin üreticinin eline geçmesi için gereken tedbirleri alır."

TEZ ELDEN BUNLAR YAPILSIN

- İstanbul ve Çanakkale Boğazları'nın biyolojik koridor olarak belirli avlanma şekillerine kapatılması. Bunun lafta kalmaması ve etkin denetim mekanizmaları kurulması.
- Boğaz'daki derin deşarj sisteminin gerçek bir arıtmaya dönüşmesi: İstanbul Boğazı belki de dünyadaki en güzel ve en değerli toprak ve su parçası. Her gün içine dolan milyonlarca ton atık suya rağmen mücadelesini devam ettiriyor. Derin deşarj sistemleri kuruldu, projeler devam da ediyor. Derin deşarj ne yazık ki arıtma değil, sadece suların toplanıp daha uzağa atılması demek. Bir nevi pisliğin halının hemen altına değil iyice ortalarına süpürülmesi. Bu sisteme arıtma entegre etmek gerek.
- Balık hallerinin hali hal değil! Hallerin sadece 20 bin liraya kurulacak bir kamera sistemiyle Ankara'dan denetlenmesi mümkün. Hem güvenlik hem de yapılan işin denetimi için bu şart!
- Ağların plakalandırılarak satılması ve denetlenmesi: Daha önce de bahsettiğim, basit bir konu gibi görünüyor ama sonuçları büyük. Balıkçılarımızın bir kısmı ağlarını parçalanana kadar kullanıyor. İnceldiği yerden kopsun, mantığıyla ağlarını parçaladığı yerde, yani denizin dibinde bırakıyorlar. Bu ağlar balıkların yaşam ve üreme alanlarına zarar veriyor. Ağlar ruhsatlı ve plakalı olduğu, sistemli bir şekilde yenilendiği takdirde, hangi mevsim hangi ağla avlanıldığı bir nebzeye kontrol altına alınabilir.
- Trol ve gurgur avcılığına karşı teknelere el koymak gibi büyük ve caydırıcı cezalar gerekiyor. Başka hiçbir şekilde bu sistem durdurulamaz.
- Gurgurların yüzde 98'i araçlara ipotekli bir şekilde çalışıyor. Borç batağındaki balıkçıyı denizi kurutma açmazından çıkarmak gerek. Yani teşvik veya uzun vadeli kredilendirme yoluyla işleyebilir bir sistem kurmak gerek.
- Üretimi ve tüketimi denetlerken yerel belediyelerle ahenk içinde çalışılması elzem. Yerel belediyelerle denetleme ve ceza konusunda imkanlar tanımak önemli bir gereklilik.

Balığın peşinde

1. KİM NE YAPMALI

■ **Tüketici olarak neler yapmalıyız:** 20-24 santimin altındaki lüferleri almamalı, yavru fener, kılıç, istakoz, deniz kabuklusu yememeliyiz. Alışveriş yaptığımız balıkçıları, gittiğimiz lokantaları da bu konuda uyarmalı, yönlendirmeli, kararlı olmalıyız. Bu konuda çalışan STK'lara katılmak veya desteklemek de önemli. Fikir Sahibi Damaklar'a üye oldunuz mu mesela?

■ **Yazarlar ve yemek yazarları:** Bilen bilmeyeni, duyan duymayana uyarmalı. Güngör Uras, yeşil ekranda bu konuları dillendiren NTV ve Defne Koryürek'in kıymetli çabaları var... Kanımca her yemek yazarı da kendine soruyordu: "Memleketimdeki değerleri korumak için ne yaptım?"

■ **Sivil girişimlere destek verecek ahlaklı markalar:** Çalışmaların duyurulabilmesi için sponsorlara da ihtiyaç var. Zeytin İskelesi zeytinyağını bu uğurdaki çabalarından dolayı anmak; dondurma, konserveleme ve yağ alanından başka markaları da destek olmaya davet etmek isterim.

■ **Balık satan esnaf:** Ne kadar ucuz olursa olsun, altı ay boyunca yavru balık almaz ve satmazlarsa o kadar çok şey değişir ki...

■ **Balık lokantaları:** Donmuş ih-hal balıklarla varlıklarını sürdürmezler. Dolayısıyla, çoğalmamış, yavru balık satın almamalı ve müşterilerini bu konuda bilgilendirmeliler.

2. BALIKÇILARA DÜŞENLER

■ **Büyük çaplı balıkçılar:** Sektörü madden ve manen kontrol altında tutan ailelerin bu çabamın karşısında değil, merkezinde yer almaları gerek!

■ **Küçük balıkçılar:** Sayıları çok olmasına ve denizi hepimizden iyi bilmelerine rağmen bu işten uzaklaşmaya başladılar ne yazık ki. Onlara ulaşabilmenin en iyi yolu, İstanbul'daki 32 kooperatif. Endüstriyel balıkçılık karşısında geleneksel balıkçılığı desteklemek balıkçıların ayakta kalması demek. Balıkçıların

da kooperatiflerine sahip çıkmaları, kooperatiflerin büyük marketlere doğrudan satış yapabilmesinin yolunun açılması gerek.

3. AKADEMİSYENLER VE DİĞER KURULUSLAR

Türkiye'de her yıl pek çok su ürünleri mühendisi, biyolog yetişiyor; ancak denizdeki ürünlerin korunması adına yapılan aktivitelerde bugüne dek pek az uzmana rastladım. Deniz-der neler olup bittiğiyle ilgili bizi bilgilendirsinler, denetim mekanizmaları konusunda sektörü, resmi kurumları, STK'ları yönlendirsinler.

4. İLGİLİ BAKANLIKLAR

Tarım Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı: Piyasa şartlarını ve ekonomik gidişatı doğru okumaları, aldıkları karar ve önlemleri buna göre organize etmeleri şart elbette.

5. BELEDİYE, SAHİL KORUMA VE DENETİMCİLER

Kanunları uygulayanlar: Örneğin Sarıyer'de trollele sahil koruma teknelerinin çoğu zaman yan yana park ettiğini söylüyor! Sahil güvenliğe, zabitalara ve hallerin denetiminden sorumlu mühendislerle haliyle hepimizden çok iş düşüyor. Kanunlar uygulayıcıları anlam kazanıyor. Uygulayıcıların görevlerini yaptıklarının denetimi bir taraftan hükümet bir taraftan da sivil insiyatiflere yol göstererek sağlanmalı!

6. YEREL YÖNETİMLER

Doğal hayatı ve sürdürülebilirliği koruyabilmek adına alınan tedbirleri en etkili şekilde uygulayabilecek merciler belediyeler. Şu an Adalar Belediyesi'nin ağlarla ilgili yürüttüğü çalışma iyi bir başlangıç. Beyaz masaların katılımlıyla uygunsuz avlanmalarla karşı etkin bir alarm sistemi oluşturulabilir. Böyle bir ihbarda bulunmak isterseniz sizi Turmepa'ya bağlıyorlar. Veya sahil koruma bir şekilde topu Tarım Bakanlığı'na atıyor. Dolayısıyla Boğaz'a ve Marmara'ya girmemesi gereken trol-ler rahat rahat salınabiliyor.

Marifetli Maarif Takvimi

Haftaya yeşil zeytinleri, salça için domatesleri hazırlayın, şehirde kış hazırlıkları başlıyor!

Yağmurlar geliyor, mantar toplamak için heyecanlanabilirsiniz! Jilber

HAFTANIN SÖZÜ
İki liralık çinekop için çocuğun lüferini satma...

DEFNE KORYÜREK

18
Eylül
2010